4. Irune Muguruza

Eusko Jaurlaritzako Familia Politikako eta Aniztasuneko Zuzendaria

EUSKARA ETA DEMOGRAFIA JARDUNALDIA

IRUNE MUGURUZ
FAMILIA POLITIKAKO ETA ANIZTASUNEKO ZUZENDARI

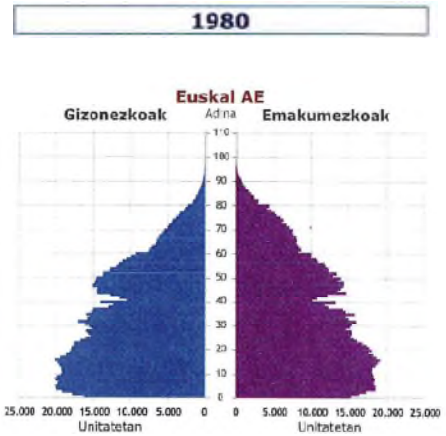

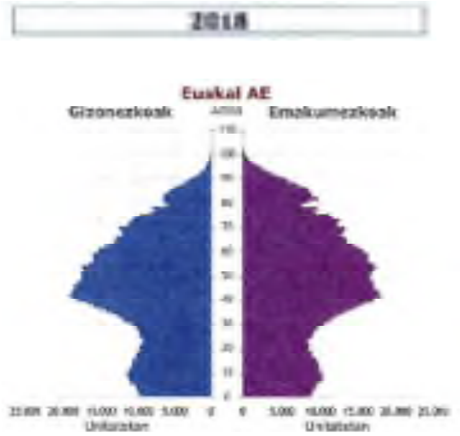

Zahartze aktiborako estrategia. 2015-2010

- ✓ Gizartea zahartzarora egokitzea
- ✓ Hobeto zahartzea
- ✓ Adiskidetasuna eta parte-hartzea ongizatearen gizartea erakitzen.

Zaintzaile ez profesionalak babeseko Estrategia Soziosanitarioa

Jaiotza-tasa EB-28an (1.000 biztanleko). 2007-2017

	2007	2012	2017
EU 28	**10,7**	**10,4**	**9,9**
Euskal AE	**9,6**	**9,4**	**7,8**
Irlanda	16,2	15,6	12,9
Suedia	11,7	11,9	11,5
Frantzia	12,8	12,6	11,4
Erresuma Batua	12,6	12,8	11,4
Txekiar errepublika	11,1	10,3	10,8
Zipre	11,2	11,8	10,7
Eslovakia	10,1	10,3	10,7
Letonia	10,9	9,8	10,7
Dinamarka	11,7	10,4	10,6
Polonia	10,2	10,1	10,6
Belgika	11,7	11,5	10,5
Estonia	11,8	10,6	10,5
Luxenburgo	11,4	11,3	10,4
Lituania	9,3	10,2	10,1
Austria	9,2	9,4	10
Herbehereak	11,1	10,5	9,9
Eslovenia	9,8	10,7	9,8
Hungaria	9,7	9,1	9,7
Errumania	10,3	10	9,7
Alemania	8,3	8,4	9,5
Malta	9,3	9,8	9,2
Finlandia	11,1	11	9,1
Bulgaria	10	9,5	9
Kroazia	9,7	9,8	8,9
Espainia	**10,9**	**9,7**	**8,4**
Portugal	9,7	8,5	8,4
Grezia	10,1	9,1	8,2
Italia	9,7	9	7,6

Iturria: EUROSTAT (2018/12/03) eta Eustat

Familiei Laguntzeko III. Planaren Ebaluazio Txostenaren eta Euskadiko Haurtzaroan eta Familietan Inbertitzeko Estrategiaren Oinarri Dokumentuaren bataz besteko ondorioak

- ✓ Jaiotza-tasaren gainbehera.
- ✓ Gazteen ugalketa-nahiak eta -itxaropenak gauzatzeko zailtasunek.
- ✓ Gazteen emantzipaziorako eta bizitza autonomoko proiektuen eraikuntzarako zailtasunak.
- ✓ Lanaren eta familiaren kontziliaziorako zailtasunak.
- ✓ Genero-desberdintasunek eta seme-alaben hazkuntzan ardura partekaturako zailtasunak.
- ✓ Lana eta familia bateragarri egiteko hobe daitekeen prestazio-eredua.
- ✓ Familia-osaeraren dinamiken aldaketak eta familia-ereduen dibertsifikazioa

Familia eta Haurtzaroaren aldeko Euskal Ituna

Eusko Jaurlaritzak, 3 herrialdeetako Foru Aldundiek eta EUDELek sinatua.

- ✓ Zahartzeari eta jaiotza-tasa sustatzeko beharrari aurre egingo dieten politika sozial eta demografikoa garatzeko erronka aitortu.
- ✓ Familien garrantzia harreman humano eta gizarte-hezkuntzarako ardatz gisara onartu.
- ✓ Ardura familiarrak dituzten pertsonentzat eta familiak osatu nahi dituztenentzat erraztaile izango diren politiken alde egiteagatik.

Familia eta haurtzaroaren aldeko euskal ituna Familiei Laguntzeko Erakunde arteko 2018-2022 aldirako IV. Planean burutuko da.

Familiei Laguntzeko Erakunde arteko IV. Planaren helburuak:

- ✓ Plana Familien eta Haurren aldeko Euskal Ituna epe labur eta ertainean gauzatzea.
- ✓ Bi elementutan zentratutako plana: familia ugalketarako oztopoak murrizketa eta desberdintasuna prebentzioa.
- ✓ Planak seme-alabak dituzten familiak ditu ardatz, eta seme-alabekin edo haurrekin zerikusi zuzenik ez duten beste familia-behar batzuk ere jorratzen ditu.
- ✓ Familia-aniztasuna, tratu-berdintasuna eta diskriminaziorik eza onartu eta babestu.

Familiei Laguntzeko Erakunde arteko IV. Planaren helburuak:

- ✓ Erantzunkidetasuna eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna.
- ✓ Kontziliazio erantzukiderako neurrien aldeko apustua.
- ✓ Unibertsaltasun progresiboa: familia guztiei arreta, premia handienak dituztenei eta laguntza handiagoa behar dutenei bereziki.
- ✓ Zuzeneko arretako zerbitzuak eta prestazio ekonomikoak uztartzen ditu.

Familiei Laguntzeko Erakunde arteko IV. Plana 2018-2022 aldirako

5 ardatz:

1.- Gazteen emantzipazioa eta familia berrien sorrera.

2.- Bizitza pertsonalaren, familiaren eta lanaren kontziliazioa eta seme-alabak zaintzeko ardura partekatua.

3.- Familiei laguntzea.

4.- Haurren eta nerabeen ongizatea.

5.- Euskal Autonomia Erkidegoan familiaren eta haurtzaroaren arloko politiken lidergoa eta gobernantza.

Familiei Laguntzeko Erakunde arteko IV. Plana 2018-2022 aldirako

18 helburu estrategiko:

Gazteen emantzipazioa eta familia berrien sorreran:
- ✓ Enplegua eskuratzea.
- ✓ Etxebizitza eskuratzea.

Bizitza pertsonalaren, familiaren eta lanaren kontziliazioa eta seme-alabak zaintzeko ardura partekatuan:
- ✓ Bizitza pertsonalaren, familiaren eta lanaren kontziliazioa.
- ✓ Gurasotasun positiboa eta atxikimendu seguruaren sustapena.

Familiei Laguntzeko Erakunde arteko IV. Plana 2018-2022 aldirako

Familiei laguntzea.
- ✓ Seme-alabak dituzten familientzako laguntza ekonomikoa eta haur-pobreziaren prebentzioa.
- ✓ Familia-aniztasuna eta belaunaldien arteko harremanak.
- ✓ Haurrentzako arreta.

Haurren eta nerabeen ongizatea.
- ✓ Detekzio eta arreta goiztiarra.
- ✓ Ohitura osasungarrien sustapena eta osasunerako eskubidea.
- ✓ Ekitatea hezkuntzan.
- ✓ Babesgabetasun- eta kalteberatasun-egoeren prebentzioa eta esku-hartzea.
- ✓ Haurren eta nerabeen aurkako indarkeriaren prebentzioa.

…

Familiei Laguntzeko Erakunde arteko IV. Plana 2018-2022 aldirako

Haurren eta nerabeen ongizatea.

- ✓ Gazte-delinkuentziaren prebentzioa eta adingabe arau-hausleentzako arretaren hobekuntza.
- ✓ Haurren parte-hartzea eta haurren eskubideen sustapena.
- ✓ Komunitate-garapena.

Euskal Autonomia Erkidegoan familiaren eta haurtzaroaren arloko politiken lidergoa eta gobernantza sustatzea.

- ✓ Informazioa, sentsibilizazioa eta kontzientziazioa.
- ✓ Lidergoa eta koordinazioa.
- ✓ Jakintzaren kudeaketa eta ebidentzian oinarritutako jardunbidea.

Familiei Laguntzeko Erakunde arteko IV. Plana 2018-2022 aldirako

Martxan jarritako ekintza nagusiak:

- ✓ Lehentasunezko etxebizitza-erreserba gazteentzat.
- ✓ -Gazteek merkatu pribatuan alokairuko etxebizitza eskura dezaten laguntzea, GAZTELAGUN programaren esparruan ematen den prestazio ekonomiko baten bidez.
- ✓ 18.000 euroko diru-sarrerak dituzten familientzako haur-eskolen doakotasuna.
- ✓ Ardurapeko semeagatiko edo alabagatiko aldizkako prestazio ekonomikoak hobetu egin dira, bigarren seme-alabentzako hirugarren urteko ordainketa bat eginez.

Familiei Laguntzeko Erakunde arteko IV. Plana 2018-2022 aldirako

Demografia eta jaiotze-tasarekin lotutako bi ekimen berezi:

- ✓ Kontzilia 30
- ✓ Familia eta lana bateragarri egiteko laguntzei buruzko dekretu berria

Familiei Laguntzeko Erakunde arteko IV. Plana 2018-2022 aldirako

Kontzilia 30

1.- Enpresa-mundua bizitza pertsonala bateragarri egiteak eskaintzen dituen aukerez sentsibilizatzea. Familiakoa eta lanekoa, kostu ekonomiko eskasagatik eta onura sozial handiagatik.

2.- Aholkularitza eta aintzatespen soziala eskaintzea kontziliazio erantzukiderako neurriak ezartzea erabakitzen duten enpresei.

3.- EAEko familiek beren familia- eta lan-bizitza bateratu ahal izatea eta Euskadik aurre egin behar dion erronka demografikoari aurre egitea erraztea.

4.- Eta Emakumeen eta gizonen berdintasunaren alde egingo duen familia-, lan- eta gizarte-antolaketa erantzukidea bultzatzea.

Familiei Laguntzeko Erakunde arteko IV. Plana 2018-2022 aldirako

Kontzilia 30

- ✓ 30 empresa
- ✓ 4130 langile

Kontziliazio-neurriek plantillaren beharrak, enpresarenak berarenak eta hura osatzen duten lanpostu-mota desberdinenak kontuan hartuta planteatzen direnean funtzionatzen dute

FAMILIA ETA LANA BATERAGARRI EGITEKO LAGUNTZEI BURUZKO DEKRETU BERRIA

FAMILIA ETA LANA BATERAGARRI EGITEKO LAGUNTZEI BURUZKO DEKRETU BERRIA

SARTUTAKO BERRIKUNTZAK:

1. **GURASOEK JAIOTZAGATIK ETA ZAINTZAGATIK DITUZTEN BAIMENAK PAREKATZEKO ESZEDENTZIARAKO LAGUNTZEN LERRO BERRIA.**
2. **HOBEKUNTZAK KONTZILIAZIORAKO GAUR EGUN DAUDEN LAGUNTZA-LERROETAN**

GURASOEK JAIOTZAGATIK ETA ZAINTZAGATIK DITUZTEN BAIMENAK PAREKATZEKO ESZEDENTZIARAKO LAGUNTZEN LERRO BERRIA.

Haurdun egon ez den gurasoari jaioberria zaintzeko denbora gehiago emateak 2 XEDE ditu:

1.- ADINGABEA GEHIAGO BABESTEA: Gurasoen eta haurraren arteko lotura sendoa ezartzen bada, lotura horiei haurtzaroan eta nerabezaroan eutsiko zaie, eta babes-eragileak izango dira, etorkizuneko arrisku-egoeren aurrean.

LOTURA SENDOAGOAK = ETORKIZUNEKO NERABE SEGURUAGOAK ETA AUTONOMOAGOAK

2.- ENPLEGUA: EMAKUME ETA GIZONEN BERDINTASUN ERREALA lortzea

Emakumeak ez dira baztertuak izango etorkizuneko amatasunagatik, enplegu batera jo nahi dutenean.

Zenbait herrialdetan, Suedian edo Finlandian esaterako, baimenen parekatzeak emaitza horiek lortu ditu gizarte gisa.

GURASOEK JAIOTZAGATIK ETA ZAINTZAGATIK DITUZTEN BAIMENAK PAREKATZEKO ESZEDENTZIARAKO LAGUNTZEN LERRO BERRIA.

Nori zuzentzen zaio? EREMU PRIBATUKO langileei

- **Besteren konturako langileei**
- **Langile autonomoei:** langile bat kontratatu beharko dute.
- **Langile bazkide kooperatibistei**

GURASOEK JAIOTZAGATIK ETA ZAINTZAGATIK DITUZTEN BAIMENAK PAREKATZEKO ESZEDENTZIARAKO LAGUNTZEN LERRO BERRIA.

Nori zuzentzen zaio? EREMU PRIBATUKO langileei

- **Besteren konturako langileei**
- **Langile autonomoei:** langile bat kontratatu beharko dute.
- **Langile bazkide kooperatibistei**

Laguntzaren zenbatekoa, eszedentzia hasi aurreko hileko Gizarte Segurantzarekiko kotizazio oinarria.*

- Langile bazkide kooperatibistek Gizarte Segurantza eta kooperatiba arteko sistema batean kotizatzen badute, kotizazio-oinarri bien batura eszedentia hasi aurreko hilean.

Eszedentziak iraun bitartean, kotizarioaren hobaria Gizarte Segurantzak egiten du.

GURASOEK JAIOTZAGATIK ETA ZAINTZAGATIK DITUZTEN BAIMENAK PAREKATZEKO ESZEDENTZIARAKO LAGUNTZEN LERRO BERRIA.

Zein da helburua? Guraso biek 16 aste izatea, semea edo alaba zaintzeko, haren bizitzako lehen urtean.

Hori dela eta, Gizarte Segurantzak ematen duen jaiotzagatiko eta zaintzagatiko baimena diruz lagundutako eszedentzia batekin osatzen da.

GIZARTE SEGURANTZAREN BAIMENA + ESZEDENTZIA = 16 ASTE

DESGAITASUNA DUEN SEMEAREN EDO ALABAREN KASUAN: 17 ASTE

GURASO BAKARREKO FAMILIAK: 24 ASTE

GURASOEK JAIOTZAGATIK ETA ZAINTZAGATIK DITUZTEN BAIMENAK PAREKATZEKO ESZEDENTZIARAKO LAGUNTZEN LERRO BERRIA.

Laguntza jasotzeko baldintzak:

- Euskal Autonomia Erkidegoa bizileku izatea eta bertako erroldaren antzinatasuna urtebetekoa izatea, edo elkarren segidako 5 urtekoa izatea azken 10 urteotan.
- Gainera, eskatzaileak semearekin edo alabarekin egon beharko du erroldatuta.
- Eskatzaileak jaiotzagatiko edo zaintzagatiko Gizarte Segurantzaren laguntzako prestazioa agortu behar izan du.
- Guraso ez-eskatzaileak (baldin badago) bere kontratuari dagokion lanaldi osoan egon beharko du bere lan-jardueran hasita (kontratu partziala bada, %50ekoa edo gehiagokoa izan beharko du).
- Semeak edo alabak ezingo du haur-hezkuntzako zentro batean matrikulatuta egon.

GURASOEK JAIOTZAGATIK ETA ZAINTZAGATIK DITUZTEN BAIMENAK

PAREKATZEKO ESZEDENTZIARAKO LAGUNTZEN LERRO BERRIA.

1. adibidea: 2019ko abenduaren 1ean jaiotako alaba

Guraso biko familia: gurasoek alaba lehen 30 asteetan zehar zaindu dezakete (7 hil eta erdi, gutxi gorabehera)

Haurdun dagoen gurasoarentzako Gizarte Segurantzaren baimena: 16 aste

Haurdun ez dagoen gurasoarentzako Gizarte Segurantzaren baimena: 8 aste

lehen 2 asteak derrigorrean hartu behar dituzte bi gurasoek

14 aste haurdun dagoen gurasoa

6 aste haurdun ez dagoen gurasoarentzako Gizarte Segurantzaren baimena

8 aste Eusko Jaurlaritzaren eszedentzia parekatzailea

FAMILIA ETA LANA BATERAGARRI EGITEKO LAGUNTZEI BURUZKO DEKRETU BERRIA

AURREKO LAGUNTZA LERROAK HOBETZEA

- Semeak edo alabak zaintzeko lan-eszedentzian edo lanaldi-murrizketan dauden langileentzako laguntzak:
  - EGUNGO LAGUNTZA HOBETUAK
- Mendetasun-egoeran dauden edo muturreko osasun-larrialdiko egoeran dauden familiartekoak zaintzeko lan-eszedentzian edo lanaldi-murrizketan dauden langileentzako laguntzak.
  - EGUNGO LAGUNTZA HOBETUAK
- Semeak edo alabak zaintzeko edo mendetasun-egoeran dauden edo muturreko osasun larrialdiko egoeran dauden familiartekoak zaintzeko lan-eszedentzian edo lanaldi-murrizketan dauden langileak ordezkatzeko laguntzak. LANBIDEK KUDEATUTAKO LAGUNTZA
- Seme edo alaba adingabeak zaintzeko langileak kontratatzeko laguntzak.

FAMILIA ETA LANA BATERAGARRI EGITEKO LAGUNTZEI BURUZKO DEKRETU BERRIA

1.- Laguntzen zenbateko ekonomikoa: % 30eko igoera:

- Guraso bakarreko familiak
- Familia ugariak
- Mendekotasun-egoera larrian dagoen, mendekotasun handia duen edo %50eko edo gehiagoko desgaitasuna duen pertsonaren bat duten familia-unitateak
- Genero-indarkeriaren biktima den pertsonaren bat duten familia-unitateak.

2.- Eskatzailea gizona denean, areagotu egiten dira laguntzak jasotzeko gehienezko denborak.

betiON